

РЕШЕНИЕ

№ 2817

гр. София, 25.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав,
в публично заседание на 04.04.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова, като разгледа дело номер **1252** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административно-процесуалния кодекс във вр. с чл. 27а, ал. 1 от закона за закрила на детето.(ЗЗДет.)

Образувано е по жалба на Б. А. А. и В. С. А. качеството им на родители и законни представители на В. В. А. с ЕГН [ЕГН], Й. В. А. с ЕГН 09510765198, М. В. А. с ЕГН [ЕГН] и А. В. А. с ЕГН [ЕГН], срещу заповеди № ЗД/Д-С-ВР-004/12.01.2023 г., № ЗД/Д-С-ВР-003/12.01.2023 г., № ЗД/Д-С-ВР-005/12.01.2023 г. и № ЗД/Д-С-ВР-002/12.01.2023 г., на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – В., с които на основание чл. 27, ал. 1 във връзка с чл. 25, ал. 1 т. 4 от ЗЗДет. е наредено децата да се настанят временно за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата. В жалбата се твърди, че заповедите са незаконосъобразни, като постановени в нарушение на материалните и процесуалните разпоредби. Счита се, че административният орган е престъпил към вземане на най-тежката мярка – настаняване на децата в институция – ЦНСТДБУ, без да са изчерпани другите възможни мерки съгласно закона. Изтъква се, че посоченото правно основание за издаване на заповедите – чл. 33, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето предвижда детето да се взима и настанява по спешност, когато се застрашава и живота и здравето на детето, а в заповедите липсват доводи относно спешността от налагане на мярката. Твърди се, че административният орган не е положил достатъчно усилия при изследване на критерия „спешност“, тъй като

подателят на сигнала, който е чичо на децата е съжалил, признал е че е преувеличил действителното положение на семейството, действал е под афект и веднага е подал контра сигнал. Твърди се, че на семейството редовно се оказва помощ не само от социалните служби, но и от фондация „Н. за малките“, както и че родителите могат да се грижат за децата си и по никакъв начин не застрашават живота и здравето на децата си. Твърди се, че с предприетите мерки от страна на социалния орган децата да бъдат настанени в [населено място] ще настъпи отчуждаване от родителите им, като се има предвид, че отиването до [населено място] с влак е 10 часа само в едната посока. Сочи се, че семейството има финансови средства да издържа децата, като доказателство за това с жалбата се представя трудов договор № 2669/16.01.2023 г., сключен между „ЗАУБА“ ЕАД и В. С. А.. Твърди се, че макар и да живеят скромно родителите са в състояние да се грижат за децата, като по никакъв начин не им е застрашен живота и здравето. По изложените съображения молят съда да отмени заповедите. В съдебно заседание жалбоподателите се явяват лично и с процесуалния си представител адвокат Ж., като поддържат оспорването на заповедите и молят децата да се върнат при тях.

Ответникът - Директорът на дирекция "Социално подпомагане"- В. в съдебно заседание, чрез юрисконсулт П., оспорва жалбите. Подробни съображения за законосъобразност на оспорените заповеди излага в писмени бележки по делото. Моли съдът да постанови решение, с което да отхвърли жалбите, като неоснователни. Заинтересованите страни – непълнолетните деца се представляват от назначения от съда процесуален представител - адвокат А. И., която изразява становище за основателност на жалбите и моли за отмяна на заповедите по съображения подробно изложени в представени по делото писмени бележки.

Софийска градска прокуратура, редовно призована, не се явява и не изразява становище по жалбата.

Административен съд София - град, след като прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Административното производство е започнало във връзка с постъпил устен сигнал до Дирекция „Социално подпомагане“ – В. на 11.03.2023 г. от родственици на семейството за насилие в семейството и злоупотреба с децата. Видно от приетия по делото като доказателство доклад за оценка на постъпил сигнал, изготвен на 12.01.2023 г. от социален работник в отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ – В. е, че в отдел „Закрила на детето“ има отворен случай за децата и изготвени планове за действие. От доклада се установява, че родителите не партнират на отдел „Закрила на децата“, постоянно сменят телефоните си и не може да бъде осъществен контакт с тях, както и че не са изпълнили задачите, поставени в плановете за изпълнение, а именно: да се осигури присъствие на децата в училище. Посочено е, че детето В. А. е със специални здравни потребности, освидетелствана от ТЕЛК с диагноза „Леко умствено изоставяне“ и има специфични здравни и умствени потребности“, които са negliжирани от родителите. В доклада се сочи, че в новопостъпилия сигнал родствениците съобщават, че майката урежда продажбата на децата А. и Й. на кардараши, като семейството многократно изважда задгранични паспорти за децата и търгува с тях с цел облага. В заключение в доклада се посочва, че е налице риск за живота и здравето на детето В., тъй като е нарушено правото му на образование и здравни грижи, поради което се предлага да се проведе

Координационен механизъм за дете жертва на насилие, както и да бъде изведено спешно от семейната среда на основание чл. 33 от ППЗЗД. На същата дата на 12.01.2023 г. е изготвен доклад за оценка на случай и предприемане на мярка за закрила спрямо детето, с предложение да се издаде административна заповед за спешно настаняване на детето В. в интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа. В изготвената оценка за риска на детето е посочено, че въпреки многобройните консултации на родителите и писменото им уведомяване за задълженията им от ДСП – В. не е налице промяна в обстоятелствата – на В. не е осигурена здравна грижа, подложена е на трудова експлоатация - рови в кофите за боклук с майка си и не посещава учебните занятия. С доклада се констатира риск за живота и здравето на детето. По делото е приет като доказателство план за действие относно детето В., с краткосрочна цел за период от 12.01.2023 г. до 12.07.2023 г. осигуряване на базовите потребности на детето, медицински грижи и образователни нужди, както и на емоционалните потребности и подкрепа за изграждане на идентичността на детето.

По делото е приета като доказателство изготвена от социални работници към отдел „Закрила на детето“ индивидуална оценка на потребностите на детето А. А., според която детето има необходимост от осигуряване на базови потребности от храна и облекло, психологическа подкрепа. Посочено е, че детето трайно не посещава учебните занятия, като има данни, че майката подготвя продажбата му на кардараши. Изготвен е социален доклад № СЛ/Д-С-ВР/586-012/13.01.2023 г. с предложение за спешно настаняване на детето в интегрирана здравно- социална услуга за резидентна грижа. Изготвен е доклад за оценка на случай и предприемане на мярка за закрила спрямо дете, в който се констатира риск за живота и здравето на детето, с предложение за неговото спешно настаняване на основание чл. 33 от ППЗЗД в интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа. За детето е изготвен социален доклад № СЛ/Д-С-ВР/581-008/13.01.2023 г. от който е видно, че е отворена работа по случая през месец април 2022 г., тъй като е констатирано negliжиране на образователните потребности на детето и риск от отпадане от образователната система. В доклада е посочено, че през месец април детето А. е погълнало голямо количество лекарства, след остър конфликт с майката. Отбелязано е, че по сигнал на роднини детето е преживяло сексуално насилие и че майката има намерение да я продаде на кардараши.

По делото е приет като доказателство доклад за оценка на случай и предприемане на мярка за закрила спрямо детето М. А., според който детето е записано в първи клас на 14 СУ „И. Б.“, има много неизвинени отсъствия и въпреки консултирането на майката, родителите не са осигурили присъствието на детето в училището, не са му осигурени учебни пособия и помагала и има риск да отпадне от образователната система. Посочено е в доклада, че случая за детето в отдел „Закрила на детето“ е открит на 19.04.2022 г. Въз основа на оценката за детето М. е изготвен социален доклад № СЛ/Д-С-ВР/585-009/16.01.2023 г., с предложение спешно настаняване на основание чл. 33 от ППЗЗД в интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа.

По делото е приет като доказателство доклад за оценка на случай и предприемане на мярка за закрила спрямо Й. А., според който детето е записано в пети клас в 140 СОУ „И. Б.“ за втора поредна година и въпреки многократните уверения на майката, детето не посещава учебните занятия и има риск от отпадане от образователната система. В доклада се посочва, че детето няма личен лекар, принуждавана е да рови в кофите за

боклук, и майката я подготвя за продажбата на карадараши. В заключение в доклада е констатиран риск за живота и здравето на Й., и за преодоляване на риска се предлага да се издаде административна заповед за спешно настаняване на основание чл. 33 от ППЗЗД в интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа. По делото е приет като доказателство план за действие относно детето Й. с краткосрочна цел за период от 12.01.2023 г. до 12.07.2023 г. осигуряване на базовите потребности на детето, медицински грижи и образователни нужди, както и на емоционалните потребности и подкрепа за изграждане на идентичността на детето.

По делото са приложени писма до ДСП на територията на [населено място], [населено място], [населено място], [населено място], [населено място], [населено място], [населено място] и други градове относно възможността за настаняване на децата в приемно семейство и подходяща услуга от резидентна грижа.

С оспорената заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане"- В., издадена на основание [чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет.](#) във връзка с чл. 25, ал. 1 т. 4 от ЗЗДет. е наредено настаняването на детето В. А. -14 години временно за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата. В заповедта като фактически основания за издаването ѝ е посочено, че е констатиран риск за живота и здравето ѝ, поради установеното от социалните работници, че детето ходи с мръсни дрехи и обувки, без здравна грижа и личен лекар, не посещава учебните занятия и въпреки многобройните консултации с родителите, няма промяна в обстоятелствата.

С оспорената заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане"- В., издадена на основание чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет. във връзка с чл. 25, ал. 1 т. 4 от ЗЗДет. е наредено настаняването на детето М. А. – 7 години временно за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата. В заповедта като фактически основания за издаването ѝ е посочено, че е констатиран риск за живота и здравето ѝ, поради установеното от социалните работници, че детето често ходи с мръсни дрехи и обувки, без здравна грижа и личен лекар, не посещава учебните занятия и въпреки многобройните консултации с родителите, няма промяна в обстоятелствата.

С оспорената заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане"- В., издадена на основание чл. 27, ал. 1 във връзка с чл. 25, ал. 1 т. 4 от ЗЗДет. е наредено настаняването на детето А. А. – 16 години временно за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата. В заповедта като фактически основания за издаването ѝ е посочено, че е констатиран риск за живота и здравето ѝ, поради установеното от социалните работници, че детето е преживяло сексуално насилие, не посещава учебните занятия през учебната 2022/2023 г., и е поставила в опасност живота си, вследствие поглъщане на голямо количество медикаменти.

С оспорената заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане"- В., издадена на основание чл. 27, ал.1 във връзка с чл. 25, ал. 1 т. 4 от ЗЗДет. е наредено настаняването на детето Й. А. -13 години временно за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата. В заповедта като фактически основания за издаването ѝ е посочено, че е констатиран риск за живота и здравето ѝ, поради установеното от социалните работници, че детето често ходи със скъсани дрехи и обувки, трайно не

посещава училище, като и че има сигнал за намерението на майката да продаде дъщеря си на представители на ромската общност кардараши.

По делото е приет като доказателство протокол от среща по координационен механизъм при насилие от 12.01.20123 г. видно от който се установява, че по повод постъпилния сигнал участниците в срещата са взели решение да изведат децата от рисковата среда в семейството.

В хода на процеса жалбоподателката Б. дава обяснения относно обстоятелствата по случая, като твърди, че децата нямат личен лекар в момента, тъй като предишният е починал. Уточнява, че без А. всички са записани на училище, но само М. посещава училище, другите не са посещавали училище, тъй като не е имало условия да ги къпе и те се срамуват да ходят в този вид. Обяснява, че А. е вече на 16 години и не е задължително да продължава образованието. Отрича да е имало опит за изнасилване, като посочва, че А. когато е била на 15 години си е харесала момче, с което е живеела, но след като са се скарали си я прибрала при семейството. Отрича да е имала намерение да продава дъщерите си, като и да е карала децата да ровят в кофите за боклук. Казва, че е започнала работа и иска да си гледа децата. Бащата В. дава обяснения, че работи повече от три месеца на трудов договор, като преди това е работил в строителството. Обяснява, че като си прибере децата ще замине за Германия за да работи и ще вземе там цялото семейство. Оспорва посоченото в сигнала, че децата да са ровили в кофите за боклук.

По делото е разпитана като свидетел Е. М. У. – баба на децата, която уточнява, че сигналът е подаден от чичото на децата след скарване между него и майката, както и че от дирекция „Социална закрила“ много добре познават семейството и децата. В показанията си сочи, че децата посещават училище, но когато не се чувстват добре не ходят и си стоят у дома, като за целта майка им взима бележки за по три дена. Дава сведения и затова, че на семейството се помага както от нейна страна, така и от другите роднини, които работят в Германия. Подчертава, че за децата се полагат грижи и същите не ровят в кофите за боклук.

По делото са приети като доказателства декларации от А. С. А.-чичо на децата, в които същият заявява, че в началото на януари 2023 г. е подал сигнал по телефона до ДСП – В. с цел да стресне Б. и животът на семейството да стане по-добър, но след като са взели децата веднага се е обадил на същия телефон за да обясни, че е преувеличил нещата. Също така декларира готовност и желание да се грижи за децата. По делото е приета като доказателство и декларация от С. В. А., брат на децата, с която същият изразява желание и възможност да се грижи за сестрите си.

По делото е представен социален доклад от ДСП-Р., от който се установява, че основните битови потребности на децата са задоволени, децата са добре облечени и нахранени, тъгуват за родителите си и искат да се приберат.

От приетия като доказателство по делото трудов договор № 571/30.03.2023 г. се установява, че Б. А. изпълнява длъжността хигиенист във фирма „ЕС ЕЛ ДЖИ ЛИМИТИДИТ“ ООД, считано от 30.03.2023 г.

При така установената фактическа обстановка съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбите са процесуално допустими, подадени в законоустановения за това срок, и от лица с правен интерес от отмяната им. Разгледани по същество са неоснователни, като съображенията за това са следните:

Заповедите са издадени от териториално компетентния административен орган,

съгласно чл. 27, ал. 1 от ЗЗД, а именно: директор на Дирекция "Социално подпомагане"- В..

Заповедите са постановени в изискуемата писмена форма и съдържат необходимите реквизити. Заповедите съгласно изискванията на чл. 59, ал. 2 т. 4 от АПК са мотивирани.

Приложената в случая мярка за закрила "предоставяне на социална услуга - резидентен тип" по чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет. - временно настаняване на децата в ЦНСТДБУ в [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата е в хипотезата на "спешно настаняване извън семейството", предвидена в чл. 33, ал. 1 от ППЗЗДет. Съгласно чл. 33, ал. 1 и, ал. 2 от ППЗЗДет., спешното настаняване извън семейството се предприема в случаите, когато има опасност за здравето и живота на детето, като настаняването се извършва незабавно след получаването на сигнала със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане".

Спешността в случая е обоснована от сигнала на чичото на децата за експлоатацията на децата от страна на майка им и конкретно карайки ги да ровят в кофите за боклук, както и намерението ѝ да продаде две от децата на кардараши. Същевременно от протокола на координационния механизъм при насилие от 12.01.20123 г. се установява, че участниците в срещата са разгледали сигнала формално, без да се посочат конкретни данни във връзка с изложеното в сигнала насилие по отношение на децата и в какво точно се изразява. Видно от неговото съдържание същият съдържа данни за работата на социалните работници със семейството, във връзка с това, че децата не посещават училище и нежеланието на майката да им съдейства, въпреки работата с нея. Вярно е обстоятелството, а и видно от представените по делото социални доклади за децата от 2022 г., че родителите на децата не полагат достатъчно грижи за децата, като за изхранването им се разчита на социалната услуга „топъл обяд“. Същевременно по делото се представиха доказателства - трудови договори, от които е видно че родителите са започнали работа и получават съответно трудово възнаграждение. Така административният орган като не е взел предвид всички относими факти и обстоятелства имащи отношение към това дали децата са жертва на насилие в семейството и съществува ли сериозна опасност от увреждане на физическото, психическото, нравствено, интелектуално и социално им е стигнал до погрешен извод, че са налице основанията на чл. 27, ал. 1 във връзка с чл. 25, ал. 1, т. 4 от ЗЗДет.

В разпоредбата на чл. 25, ал. 1, т. 4 от ЗЗДет., е предвидено дете да може да бъде настанено извън семейството, когато е жертва на насилие в семейството и съществува сериозна опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие. Съгласно разпоредбата на чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет. настаняването на дете в семейство на роднини или близки, в приемно семейство, социална услуга - резидентен тип или в специализирана институция се извършва със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" при наличие на основанията по чл. 25, ал. 1

от закона. Следователно заповедта за временно настаняване по чл. 27 от ЗЗДет. има привременен характер, с оглед на нуждата бързо да се уреди положението на децата, които са жертва на насилие и по отношение на които съществува сериозна опасност от увреждане на физическото, психическото, нравствено, интелектуално и социално им развитие. В случая от доказателствата по делото не може да се направи извод за наличие на възникнала такава спешност от вземане на мярката, с цел да се запази живота и здравето на децата. Независимо, че в обясненията на майката се съдържа признание, че децата не посещават училище, тъй като се срамуват от външния си вид, поради лошата хигиена, която поддържат, както и че детето А. в определен период от време е живееело на семейни начала с мъж, тези данни не могат да обосноват извод за риск от сериозна опасност от увреждане на децата. Затова че децата са поставени в риск, не може да се съди единствено от подателя на сигнала, още повече че от представената от него декларация, същият сочи, че е съжалил за казаното от него и че е искал да „стресне“ Б., за да осигури по-добър живот на семейството. Признанието на чичото на децата кореспондира с останалите по делото доказателства, сочещи на не толкова добро полагане на грижи за децата, което ги поставя несъмнено в риск, доколкото по делото се установи, че случаят с децата е отворен от 2022 г. Същевременно обаче по делото се установява, че именно в тази връзка родителите са ползвали социални услуги и по случая се взимат мерки. В подкрепа на горното е и обстоятелството, че жалбоподателите са се преместили понастоящем в друго жилище, с по-добри битови условия, което сочи за желанието на родителите на децата да им осигурят всички останали необходими условия за отглеждането и възпитанието им. Действително въпреки положените усилия от отдел „Закрила на детето“ и кмета на район „В.“ по делото безспорно се установи, че децата не посещават учебната 2022/2023 година, но това обстоятелство не изисква спешност при взимане на мярката.

Понятието "насилие" за целите на закрилата на детето, така както е дефинирано в чл. 11 от ЗЗДт. обхваща случаи на въвличане на детето в дейности, неблагоприятни за неговото физическо, психическо, нравствено и образователно развитие; нарушаване на достойнството му чрез методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие и форми на въздействие, противоречащи на неговите интереси; използване на детето за просия, проституция, разпространяване на порнографски материали и получаване на неправомерни материални доходи, както и сексуално насилие; въвличане в политически, религиозни и синдикални дейности.

Във всеки конкретен случай следва да се съобразява правилото на чл. 25, ал. 2 от ЗЗДт., че настаняването на дете извън семейството се налага като крайна мярка за закрила след изчерпване на всички възможности за закрила в семейството освен в случаите, когато се налага спешното му извеждане. Настоящият случай не е такъв, видно от приложените по делото направления за ползване на социални услуги от родителите на децата, изготвените социални

доклади за децата от 2022 г. и планове за действие. Обективираната от заповедите фактическата обосновка не обосновава спешното извеждане на децата от семейната им среда.

От съдържанието на социалните доклади и останалите приложени доказателства, като протоколи от проведени срещи, сведения от училището на децата, писма до РЗИ за определяне на личен лекар на децата, се установява необходимостта от налагане на мярка по отношение на децата, но не и по спешност временното им настаняването им в социална услуга. Съгласно разпоредбата на чл. 125 от СК, родителите имат задължение да се грижат за физическото, умствено, нравствено и социално развитие на детето, за неговото образование и за неговите лични и имуществени интереси. Родителите отглеждат детето, формират възгледите му и осигуряват образованието му, съобразно възможностите си и в съответствие с нуждите и наклонностите на детето, с цел израстването му като самостоятелна и отговорна личност, като нямат право да използват насилие, както и методи за възпитание, които уронват достойнството на детето. Това са част от задълженията на родителите, произтичащи от закона. В настоящото производство се установи, че към момента на постановяване на оспорената заповед майката и бащата, макар и да не са осигурили в достатъчна степен необходимите условия за отглеждането и възпитанието им в благоприятна и подходяща за възрастта им среда, посрещайки нуждите на децата от дрехи, храна, подслон и учебни пособия за ефективно образование, не са поставили децата в риск за живота и здравето им, който да изисква спешното им извеждане от семейството, преди постановяване на съдебно решение по чл. 28 от ЗЗДет. Именно в това производство компетентният районен съд ще извърши преценка дали децата следва да се настанят в социално или здравно-интегрирана социална услуга.

В заключение от представените писмени доказателства, както и от дадените в съдебно заседание обяснения на страните и свидетелски показания, съдът счита, че взетата временна мярка за закрила на децата неоправдано ограничава правната сфера на децата и техните родители. Законът за закрила на детето регламентира специфични обществени отношения, при които определящи са интересите на децата. В конкретният случай, административният орган неправилно е преценил, че с оглед установените от него факти и обстоятелства и направените въз основа на тях изводи, се налага по спешност временното настаняване на децата за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място].

Предвид изложеното настоящият съдебен състав намира, че оспорените заповеди на директор на Дирекция "Социално подпомагане"- В. са незаконосъобразни, а подадените срещу тях жалби основателни.

Мотивиран от изложеното, съгласно чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд – София град,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ заповеди № ЗД/Д-С-ВР-004/12.01.2023 г., № ЗД/Д-С-ВР-003/12.01.2023 г., № ЗД/Д-С-ВР-005/12.01.2023 г. и № ЗД/Д-С-ВР-002/12.01.2023 г., на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – В., с които на основание чл. 27, ал. 1 от ЗЗДет. във връзка с чл. 25, ал. 1 т. 4 от ЗЗДет., е наредено В. В. А. с ЕГН [ЕГН], Й. В. А. с ЕГН 09510765198, М. В. А. с ЕГН [ЕГН] и А. В. А. с ЕГН [ЕГН] да бъдат настанени временно за резидентна грижа в ЦНСТДБУ с адрес: [населено място], за срок до произнасяне на съда с решение или до промяна на обстоятелствата. РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ: